

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՈՒՄ Գիտակրթական կենտրոն ՀԿ

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ ՄԵԴԻԱԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԴՊՐՈՑՈՒՄ:

ԻՆՉՊԵՍ ՍՏԵՂԾԵԼ ՄԵԴԻԱԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԽՄԲԱԿ

ԿԱՏԱՐՈՂ՝ ԿԱՐԻՆԵ ՀՐԱՆՏԻ ՔՈՉՈՅԱՆ

ՂԵԿԱՎԱՐ՝ ԿԱՐԻՆԵ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

ԳՅՈՒՄՐԻ 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ներածություն -----	3-5
2. Ծրագրի նկարագիր Խմբակի ձևաչափը -----	5-6
3. .Բուն պրոցեսի նկարագրություն -----	6-7
4. Խմբակի խնդիրները -----	7-8
5. Խմբակի նպատակը-----	8-9
6. Ֆորմալ և ոչ ֆորմալ մեթոդների համադրում -----	9
7. Ծրագրի ակնկալվող արդյունքները -----	10
8. Խմբակի իրականացման պլան -----	10-12
9. Արդյունավետության գնահատում -----	12
10. Չափորոշչային պահանջներին համապատասխանող կրթության ապահովում -----	13
11. Օգտագործվող նյութեր -----	15-16

1. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

<<Տեղեկատվական գրագիտություն ու մեդիագրագիտությունն օգնում են մարդուն ավելի գիտակից որոշումներ կայացնել որպես մեդիա սպառողներ, մեկնաբանել մեդիայի աշխատանքը, ինչպես նաև ստեղծել մեդիա բովանդակություն՝ ի շահ իրենց իսկ իրավունքների պաշտպանություն>>:

ՅՈՒՆԵՍԿՕ

Մեդիագրագիտությունը, որպես շարժում առաջացել է 20-րդ դարի երկրորդ կեսին: Ի սկզբանե այն նպատակ ուներ հասկանալ լրատվամիջոցների աշխատանքը: Ժամանակի հետ, երբ լրատվամիջոցները դարձան ավելի բազմազան, դրանք տարբեր կերպ և ամենուր շրջապատում էին մարդկանց և դադարեցին սոսկ լրատվության շրջանառության միջոցներ լինելուց: Դրանք ձևավորում էին հասարակական կարծիք և իրենց ակնառու ազդեցությունն էին թողնում հասարակության, առանձնապես պատանիների ու անչափահասներին վարքագծի, որոշումների, մտածելակերպի վրա: Շատ կարևոր է փաստել, որ մեդիան միայն լրատվամիջոցները չեն: Մեր լսած երգերը, ֆիլմերը, համակարգչային խաղերը, փողոցում հանդիպող տարբեր գովազդները, պաստառները, անգամ կոնֆետի թղթի վրայի գրությունը մեդիա է: Մարդիկ մեդիա են և կարևոր է իմանալ սեփական պատասխանատվության առկայությունը, որպես մեդիաստեղծող:

Այսօր, առավել քան երբևէ, կարևոր է մեդիայից գրագետ օգտվող աշակերտական համայնք ունենալը: Արդի աշխարհը շատ արագ է փոփոխվում, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացումը, նորարարությունները մարդու կյանքը հեշտացնում են, դարձնում են ավելի հարմարավետ, բայց և բերում է մարտահրավերներ: <<Փոքրացած աշխարհում>> մենք շատ արագ, վայրկյանների ընթացքում տեղեկանում ենք աշխարհի այս կամ այն անկյունում տեղի ունեցող նորությունների մասին: Համացանցը հասանելի է բոլորին և ամենուր: Ամեն օր մենք ավելի ենք համոզվում, որ մեր հասարակության համար կարևորագույն

խնդիր է տեղեկատվական բազմազանության մեջ ճիշտ կողմնորոշվելը, տարբերակել ճիշտ ու սխալ ինֆորմացիան, պաշտպանված լինելը մանիպուլյատիվ հնարքներից: Հասարակության կայուն ու անվտանգ ընթացքը կապված է յուրաքանչյուրիս գրագետ վարքագծից: Հեշտ չէ նաև տարբերակել խոսքի ազատության և ապատեղեկատվության անտեսանելի սահմանը: Քանի որ ես մեր դպրոցում ստեղծել եմ մեդիագրագիտության խմբակ, որոշեցի կիսվել ձեզ հետ իմ փորձով, ուր հաջողությամբ համադրվել եմ ֆորմալ և ոչ ֆորմալ կրթությունը,;

Հիրավի, կարևոր խնդիր է երեխաներին հեռու պահել նաև անցանկալի կայքերում հայտնվելուց: Մեդիագրագիտության ուսուցման առաջնահերթություններից է նաև երեխաներին տեղեկացնել սպասվող ոչ ցանկալի իրավիճակներում հայտնվելը, անձնական տվյալների անհարգի տարածելու անթույլատրելիությունը, կեղծ լուրերը կարդալ և տարածելու հետևանքները և այլն: Չկա մի սահմանում, որի վրա հիմնվելով երեխան պաշտպանված կլինի նման անցանկալի տիրույթներում հայտնվելուց, կտարբերակի ճիշտ ու սխալ տեղեկությունները: Այս ամենի համար պետք է տիրապետել մի քանի սկզբունքային մոտեցումների, որոնց կիրառումը հմարավոր կդարձնի առավելագույնս պաշտպանված լինել, իսկ հմտությունը պետք ձևավորվի փորձառության հիմքով: Հետևաբար, ըստ իս, մեզ բավականին ժամանակ է պետք հիմնավոր գիտելիքներ տալու համար, և ես նախընտրեցի խմբակի ձևաչափով աշխատելը: Իմ փորձի հիման վրա կարող եմ ասել, որ ֆորմալ և ոչ ֆորմալ կրթության համադրումը կարող է բավականին արդյունավետ լինել: Հիմա կշարադրեմ, թե ինչու ակումբի ձևաչափը ընտրեցի Ոչ ֆորմալ միջավայր է, որը հմարավորություն է տալիս ազատ, անկաշկանդ միջավայրի հինգ-վեց ժամ դասի նստելուց հետո ևս մեկ ժամ ավելացնելը արդեն իսկ, կարող է հոգնեցնել երեխաներին կարելի է ստեղծել պարարտ հող և միջավայր երեխայի ինքնադրսևորման համար:

Ամեն օր համոզվում ենք, որ մենք ուշացել ենք մեդիագրագիտության

տարածման հարցում: Բայց նաև ուշ չէ սկսել կրթել երբեք: Ինչքան էլ ոլորտի մասնագետները ակտիվ աշխատանք են տանում այս առումով, միևնույն է դպրոցներն ու կրթական այլ հաստատությունները մեծ դեր ունեն մեր հասարակությունում մեդիագրագիտության տարածման առումով:

2. Խմբակի ձևաչափը, նկարագիր

Մեդիագրագիտության խմբակ

2019 թվականի հոկտեմբերի 1-ից ցայսօր Շիրակի մարզի Ղարիբջանյան գյուղի միջնակարգ դպրոցում իրականացրել են մեդիագրագիտության խմբակ: Խմբակի իրականացումը առաջին երեք ամիսների ընթացքում ֆինանսավորվել է Մեդիա նախաձեռնությունների կենտրոնի կողմից տրամադրված դրամաշնորհի շրջանակներում, ապա՝ օգտագործելով ձեռքի տակ եղած ռեսուրսները:

Դասընթացն անցկացվում է խմբակի տեսքով՝ հետևյալ սկզբունքները հաշվի առնելով: Խմբակի ձևաչափը հնարավորություն է տալիս ստեղծել ոչ ֆորմալ միջավայր՝ պարզապես վերահսկելով դասի ընթացքը: Ազատ և անկաշկանդ շփումները երեխաներին ինքնաարտահայտման լայն հնարավորություն են տալիս: Հավասարը հավասարին սկզբունքը յուրաքանչյուրին թույլ է տալիս առաջադրել խնդիրներ և գտնել դրանց պատասխանները, լինել առաջնորդի դերում, այլ ոչ թե գտնվել առավելապես լսողի դերում: Փոքր խմբերով անցկացվող քննարկումներն իրենց հերթին նպաստում են սեփական կարծիքի հիմնավորման, անհրաժեշտության դեպքում նաև այն վերանայելու, զարգացնելու կարողությունը:

Խմբակն անցկացվում է շաբաթը մեկ անգամ՝ դասերից առաջ կամ հետո տևելով միջինում մեկ ժամ: Ի հավելումն բուն դասընթացին մասնակից աշակերտները ստանում են նաև հետաքրքիր և հետազոտական հմտություններին վարժեցնող առաջադրանքներ, որոնք իրականացնում են ինքնուրույն (անհատապես և խմբերով):

Խմբակի հիմնական թիրախային խումբը 9-12-րդ դասարանի աշակերտներն են, քանի որ նրանց տարիքի բերումով մեղիագրագիտությունն ավելի անհրաժեշտ է և իրենք էլ ունակ են ամբողջությամբ ընկալել մատուցվող նյութը: Մասնակիցները խմբակում ներգրավվում

են ըստ հետաքրքրվածության: Նախքան հերթական խմբակի աշխատանքների վերսկսումը դպրոցում սովորող թիրախային խմբի ներկայացուցիչ դասարաններում հայտարարվում է խմբակի մեկնարկի, ձևաչափի և ուսումնասիրվելիք նյութերի մասին: Այդուհետ, նրանք գրանցվում են խմբակին և մոտ 30 հոգանոց խմբի ստեղծումից հետո խմբակի աշխատանքները մեկնարկում են: Խմբակն իրականացնում էմ ինքս (և՛ դասավանդումը, և՛ կազմակերպումը), սակայն պետք է նշեմ, որ նախապես վերապատրաստվել էմ մի քանի տարբեր դասընթացների միջոցով՝ ներառյալ Մեղիա նախաձեռնությունների կենտրոնի կողմից իրականացված Ուսուցիչների՝ մեղիագրագիտության ամառային դպրոցում, Շիրակի ուսուցիչների միություն շտաբի իրականացրած Երիտասարդ ակումբավարների դպրոցում և այլն:

Խմբակի կարևորագույն բաղադրիչը ինտերակտիվ մասն է, որի ընթացքում անցկացվում են քննարկումներ, խմբային աշխատանքներ, առաջադրանքներ և այլն, որոնք ուղեկցվում են հակիրճ դասախոսություններով: Խմբակն ունի ևս երեք կարևոր բաղադրիչ՝ 1. գործնական աշխատանքներ, որոնց ընթացքում աշակերտները հնարավորություն են ստացել աշխատել այնպիսի առաջադրանքների վրա, որոնք անմիջականորեն կապված են իրենց համայնքում և շրջակա միջավայրում առկա խնդիրների հետ (Օրինակ՝ վարել հարցազրույցներ, ստեղծել սոցիալական գովազդ, ստեղծել բնաձայն, հարցազրույցի մասնակից լինել և այլն);

2. հրավիրյալ դասախոսներ, ում շնորհիվ աշակերտները խորքային և առավել պատկերավոր գիտելիքներ են ստանում կոնկրետ թեմաների շուրջ՝ ոլորտի մասնագետների կողմից;

3. ճանաչողական այցեր, որոնց միջոցով խմբակի անդամներին հնարավորություն է ընձեռնվում ծանոթանալ մեղիա ոլորտում գործող

կազմակերպությունների աշխատանքներին՝ հենց կազմակերպությունների գրասենյակներում և մասնագետների հետ հանդիպման միջոցով (Օրինակ՝ Հանրային ռադիո, Ցայգ հեռուստաընկերություն, Մեդիա նախաձեռնությունների կենտրոն և այլն):

Խմբակի խնդիրները

Նախքան ծրագրի նպատակին անդրադառնալը անհրաժեշտ է արձանագրել՝ ինչու է կարևոր մեդիագրագիտության դասավանդումը դպրոցում:

1. Շատ հաճախ, երբ աշակերտներին հանձնարարում եմ որևէ թեմայի վերաբերյալ տեղեկություն իմանալ և դասի ժամանակ ներկայացնել, նրանք համացանցից օգտվելով թյուր տեղեկություններ են հավաքագրում՝ դրանք որպես փաստ ընդունելով: Ամեն անգամ ստիպված եմք լինում տեղում ուսումնասիրել մի քանի աղբյուր, գտնել ավելի հավաստի տվյալներ: Իհարկե սա շատ լավ վարժություն է, սակայն աշակերտը հիմքային գիտելիքներ ձեռք չի բերում և ինքնուրույն չի կարողանում տարբերակել նյութի հավաստիությունը:

2. Այս տարիքում աշակերտները շատ ակտիվ են սոցիալական մեդիայում, սակայն հաճախ այդ ակտիվությունը սխալ ուղղորդվածություն է ունենում: Շատ կարևոր է, որ երիտասարդները հասկանան սոց. ցանցերի լավ և վատ կողմերը և ավելի զգոն լինեն դրանցից օգտվելիս:

3. Այս տարիքում արժեհամակարգի ձևավորման մեջ անչափ կարևոր դեր են կատարում այն նյութերը, որոնք կլանվում են աշակերտի կողմից: Հեռուստատեսությամբ և առցանց հարթակներում տեղադրվող նյութերը բնույթով շատ բազմազան են, օգտագործում են տարբեր բառապաշար և տարբեր նպատակներով են տարածվում: Պետք է աշակերտին սովորեցնել, թե ինչն է պետք կլանել, իսկ ինչից հրաժարվել:

4. Վերջապես շատ կարևոր էմ համարում, որ աշակերտներն հետևեն իրենց տարածած նյութերին և իրենց կամքից անկախ չդառնան ապատեղեկատվություն տարածող:

Ամենաքիչը՝ տարրական գիտելիքներ հաղորդելը, մեր կարևոր խնդիրներից պետք է լինի:

3. Խմբակի նպատակը

Խմբակի նպատակը մի քանի շերտերից է բաղկացած:

1. Գրագետ մեդիասպառողների կրթում. Հաշվի առնելով մեր ժամանակներին հատուկ ամենօրյա մեդիա աղմուկը/քառսը անչափ կարևոր է երիտասարդ սերնդին օգնել կողմնորոշվել այս առցանց ինֆոաշխարհում: Նրանց անհրաժեշտ է պատկերացնել, թե ինչ է մեդիան, ինչ տրամաբանությամբ է այն աշխատում, ինչպիսի ազդեցություն է թողնում աշխարհի և անհատի ձևավորման վրա: Խմբակի նպատակն է պատասխանել այս հարցերին և միննույն ժամանակ սովորեցնել աշակերտին ինչպես տարբերել հավաստի և կեղծ լուրերը, ենթադրություններն ու փաստարկները, ինչպես վերլուծել տեղեկությունները, ստուգել լուրերը և այլն: Մրա հետ մեկ տեղ աշակերտն ինքն է ստանձնում իր փոքր համայնքում որոշակի նյութերի ստեղծման պատասխանատվությունը՝ այսպիսով պատկերացում ստանալով, թե նյութի շրջանառման համակարգն ինչպես է աշխատում:

2. Քննադատական և ստեղծագործական մտածողության զարգացում. Մտածողության զարգացումը անհատի հաջողության գրավականն է (և՛ անձնապես, և՛ որպես հասարակության անդամ): Հետևաբար խմբակը նպատակ ունի մարզել մտածելու տարբեր ուղիներ գտնելու ունակությունը, հետևաբար նաև սեփական հիմնավորված որոշումների կայացման հմտությունը և վերջապես արտաքին ազդակների (կարծիքների, արժեքների, ինֆորմացիայի) հանդեպ քննադատաբար մոտենալու կարողությունը:

4. Ֆորմալ և ոչ ֆորմալ մեթոդների համադրում

Ֆորմալ կրթությունը իրենից ենթադրում է որոշակի կադապարներ և կարգապահություն, իսկ ոչ ֆորմալ կրթությունն ընդհակառակը ընձեռնում է դասավանդման մեթոդների անսահման ընտրություն: Այս երկու մոտեցումների համադրում է կարող է չափազանց արդյունավետ լինել, հատկապես այն

առումով, որ այն օգնում է և՛ ուսուցիչ-աշակերտ հարաբերությունների ամրապնդմանը, և՛ անհրաժեշտ նյութի ավելի դյուրին և մատչելի մատուցմանը:

5. Ակնկալվող արդյունքները

Խմբակն իրականացվել է այն ակնկալիքով, որ դասընթացի ավարտից հետո աշակերտները ավելի զգոն և գիտակցված մոտեցում կցուցաբերեն մեդիայից օգտվելիս: Նրանք կկարողանան ուշադրություն ցուցաբերել լուրեր կարդալիս, և քննադատաբար կմոտենան առցանց տիրույթում տարբեր հարթակներից օգտվելիս:

Սակայն մեդիագրագիտությունը մեր վերջնական նպատակը չէ, այլ միջոց է երեխաներին դարձնելու պատասխանատու մարդ և քաղաքացի՝ սեփական կարծիքն ունեցող, հաստատակամ, ով պատրաստ է ավելի գիտակից որոշումներ ընդունել: Դրա հետ մեկտեղ ակնկալվում է, որ խմբակին մասնակցելը աշակերտին կոզկորեն դպրոցում և համայնքում շատ ավելի ակտիվ վարք ցուցաբերել: Նրանց վերաբերմունքը դասապրոցեսին կփոխվի ու նրանց հետաքրքրասիրությունը կուղղվի սովորելուն և հետազոտելուն:

Ի վերջո խմբակի հաջողությունը ոգևորիչ է ուսուցչի, նրա կոլեգաների և համայնքի անդամների համար, ովքեր ևս անուղղակիորեն պրոցեսի մի մաս են դառնում: Ավելին՝ խմբակի հաջողությունը կօգնի կոտրել համայնքային դպրոցների մասին այն կարծրատիպը, որ աշակերտները այնտեղ պակաս հետաքրքրված են և սովորաբար ավելի ցածր առաջադիմություն ունեն:

Քանի որ խմբակն արդեն իսկ իրականացվում է, արդյունքները կարող եմ ասել, որ շոշափելի են ու ակնհայտ:

6. Խմբակի իրականացման պլան

Խմբակն արդեն իրականացվում է, սակայն նախքան բուն խմբակի աշխատանքների սկսելը զբաղվել եմ կազմակերպչական հարցերով: Առաջին հերթին բնականաբար խմբակի բացումը համաձայնեցրել եմ դպրոցի տնօրինության հետ: Ապա լուծել եմ տեխնիկական հարցերը՝ անցկացման վայրի,

տեխնիկական հագեցվածության, անհրաժեշտ ռեսուրսների վերաբերյալ և այլն:

Այնուհետև մշակել եմ դասավանդման պլանը, որը կցված է դիմումի փաթեթին:

Այս փուլում նաև նախնական պայմանավորվածություններ եմ ձեռք բերել հրավիրյա

դասախոսների և այն կազմակերպությունների հետ, որտեղ պետք է շրջայցեր իրականացնեինք:

Դասավանդման պլանի մեջ ներառվել են թեմաներ ինչպիսիք են օրինակ՝

- Մեդիատեսակներ, անցած փուլեր և տրանսֆորմացիա
- Լուրի ստեղծման դրդապատճառը
- Թիրախներ
- Այլընտրանքային մտածողության ձևավորումն առցանց տիրույթում
- Լրագրողական էթիկա
- Խոսքի ազատություն

Խմբակի ընթացքում օգտագործվում են մի շարք ոչ ֆորմալ կրթությանը հատուկ մեթոդներ, որոնց շնորհիվ աշակերտները ավելի անկաշկանդ և ակտիվ վարք են ցուցաբերել: Այդ մեթոդներից են օրինակ դերային խաղի մեթոդը, կլաստերի մեթոդը և հատկապես «Շրջված դասարան» մեթոդը:

Բաժնին վերաբերող առավել մանրամասն նյութերը ներկայացված են փաթեթում ներառված սահիկաշարում և դասավանդման ծրագրում: Շարունակականությունն ապահովվում է առաջին հերթին նոր խմբակի մասնակիցների հավաքագրումով, սակայն ապագայում ծրագրի արդյունավետությունը բարձրացնելու համար 4 նոր հիմնական ռազմավարություն է կիրառվելու .

1. Փորձի փոխանակում այլ ուսուցիչների հետ. Այս քայլն արդեն իսկ իրականացնում եմ տարբեր հարթակներում «Ինչպես ստեղծել մեդիագրագիտության խմբակ» թեմայով այլ կրթական ոլորտի մասնակիցների հետ կիսվելով: Օրինակ՝ 2020-ի ամռանը Պարադիգմա կրթական հիմնադրամի կազմակերպված ծրագրի շրջանակներում առցանց դասախոսություն եմ վարել

450 մասնակիցների համար, ում հետ կիսվեցի խմբակի արդյունավետության գաղտնիքներով: Վերջերս նաև Ֆորմալ և ոչ ֆորմալ կրթության համադրման մասին ֆորում եմ վարել Հայկական կրթական միջավայրում:

2. Խմբակի առաջին սերնդի անդամների հետ միասին որոշել էինք միջին դասարանների երեխաների համար պարզեցված ծրագիր մշակել, որով հենց իրենք՝ մասնակիցները տարրական գիտելիքներ կհաղորդեն երեխաներին դասղեկի ժամերի շրջանակներում, որն արդեն իրականացված է:

3. Նախատեսվում է համագործակցել այլ դպրոցների հետ, որտեղ աշակերտները կկարողանան միջոցառումներ անցկացնել մեդիագրագիտության վերաբերյալ և իրենց փորձով կիսվել տարեկիցների հետ:

4. Համայնքի հետ կապը ապահովելու համար աշակերտների հետ միասին ստեղծելու ենք տեղեկատվական թերթիկներ, որոնք երեխաները կտանեն տուն ընտանիքի անդամներին և ընկերներին փոխանցելու համար, որը կօգնի ընդլայնել խմբակի ազդեցությունը այլ թիրախային խմբերի ներգրավելով:

7. Արդյունավետության գնահատում

Պլանավորման փուլում նախատեսվում էր խմբակում ներգրավել 15 աշակերտի, սակայն աշակերտների շրջանում հետաքրքրվածությունն այնքան մեծ էր, որ խմբակն անցկացրինք մոտ 30 անդամով: Խմբակը նաև այնքան հաջողություն ունեցավ, որ մասնակիցները ցանկացան հաճախել նախատեսվածից ավելի երկար: Չնայած ֆինանսավորումը նախատեսված էր 3 ամսվա համար, ես և աշակերտները որոշեցինք խմբակը շարունակել օգտվելով սեփական ներուժից: Արդյունքում խմբակը գործում է մինչ օրս (այնքանով, ինչքանով թույլ է տալիս համավարակը):

10. Չափորոշչային պահանջներին համապատասխանող կրթության ապահովում

Չնայած խմբակը կարելի է համարել ավելի նվազ վերահսկելի և ոչ ֆորմալ մոտեցմանը հարող ձևաչափ՝ ուսուցչի վարպետության շնորհիվ հնարավոր է խմբակը կազմակերպել այնպես, որ տրվի չափորոշչային պահանջներին համապատասխանող կրթություն:

Մտքում ունենալով խմբակի վերոնշյալ նպատակը, խմբակը խնդիր ունի աշակերտին սովորեցնել՝

- ինքնուրույն վերլուծել տեքստը,
- ցանկացած նյութ վերլուծել տարբեր տեսանկյուններից,
- նյութը համեմատել այլ աղբյուրների հետ,
- փնտրել փաստեր միջև հավատալը,
- վերանայել սեփական կարծիքը դիմացինի հիմնավոր փաստարկի դեպքում,
- քննադատել մարդու արարքը, այլ ոչ թե մարդուն,
- ինքնուրույն վերլուծել մատուցված նյութը, մեղիատեքստերը,
- տարբերակել կեղծ և հավաստի տեղեկությունը,
- տարբերել կարծիքն ու փաստը:

Եզրակացություն

Այսպիսով՝ խմբակի աշխատանքները համարում եմ հաջողված, քանի որ արդյունքն արդարացրեց և նույնիսկ գերազանցեց սպասելիքները:

Մեղիագրագիտության տեսական գիտելիքներ ձեռք բերելուց զատ, ոչ ֆորմալ կրթությունը երեխաներին հնարավորություն տվեց ինքնադրսևորվել՝ անկախ այն բանից այլ առարկաներից առաջադիմում են, թե՛ ոչ:

Խմբային աշխատանքի տարբեր մեթոդների ու հնարների կիրառումը սովորեցրեց աշակերտներին մասնակցել խմբային քննարկումներին, ազատ և անկաշկանդ արտահայտել սեփական կարծիքը և գրագետ ձևակերպել փաստարկները:

Գնահատականի բացակայությունը օգնեց հիմնվել նրա վրա, թե ինչ գիտի երեխան՝ վստահություն հաղորդելով նրան («Ես դա գիտեմ, ես դա կարող եմ» սկզբունքով):

Երեխաները ակտիվորեն մասնակցում էին բոլոր աշխատանքներին, հանդես գալիս նախաձեռնություններով և իրականացնում դրանք առանց իմ հուշելու: Նրանք ստեղծեցին կոմերցիոն և սոցիալական գովազդ, հարցազրույցներ վարեցին համայնքում և դպրոցում ներառականության վերաբերյալ, պատրաստեցին բազմաթիվ պաստառներ և ավարտական բաց դասը կազմակերպեցին սեփական ուժերով, առանց իմ որևէ միջամտության: Բաց դասի ընթացքում նրանք գրագետ ձևով ներկայացրեցին իրենց սովորած նյութերից որոշները և մոտիվացրեցին դպրոցի այլ աշակերտներին ևս՝ ներգրավվել մեղիագրագիտության խմբակում:

Ինձ համար նույնպես այս նախաձեռնությունը կարևոր հնարավորություն էր գիտելիքների ու հմտությունների թարմացման առումով: Խմբակի ամեն դասին պատրաստվելիս ես բացահայտում եմ նոր նյութեր, փորձարկում եմ այլընտրանքային մեթոդների արդյունավետությունը:

Իմ կապը աշակերտներին հետ ավելի ամրացավ և ես այդ կապն օգտագործում եմ երեխաների մեջ սովորելու և հետազոտելու հանդեպ սեր սերմանելու համար: Հետաքրքրական է, որ խմբակի մասնակիցները ավելի եռանդուն են դառնում, նրանց առաջադիմությունը այլ դասերում նույնպես աճում է, և վերջապես,

նրանք նախաձեռնող վարք են դրսևորում դպրոցում և համայնքում:

Արդյունքները արտացոլող լուսանկարները, ստեղծված այլ նյութերը կցված են, ինչպես նաև արտացոլված են սահիկաշարում:

Օգտագործված գրականություն

media.am | Մարդիկ են մեղիան | Մեղիագրագիտության ձեռնարկներ
դասավանդողների համար • media.am <https://media.am/hy/lab/2020/03/13/17887/>

Դասավանդման հիմքում ընկած է [Մեղիագրագիտության ձեռնարկը](#)

Խմբակի հիմնական նպատակը գրագետ մեղիասպառողի ձևավորումն է, հետևաբար դասընթացների զգալի մասը նվիրված է քննադատական մտածողության զարգացմանը: Այդ նպատակով օգտագործվում են մի շարք ռեսուրսներ՝ Բուն TV-ի կողմից ստեղծված դասախոսություններ, Եվրասիա համագործակցություն հիմնադրամի կողմից ստեղծված [Քննադատական մտածողություն. Տրամաբանական սխալներ և հրետորաբանական շեղող կիրառուկներ](#) ձեռնարկը, մեղիագրագիտությանը վերաբերող գրքույկներ և այլն: